

doğruyu söylemek, vera loquor, i, cūlus.
doktor, medicus, i, m.
dokumak, texō, ere, texuī, textum.
dokunmak, tangō, ere, teligī, tactum.
dolaşmak, vagor, i.; errō, i. dolayısıyla, -den dolayı, ob, acc.; propter, acc.
doldurmak, compleō; repleō, ěre, ěvī, ětum.
dolu, plēnus, a, um, gen. veya abl.
dolup taşmak, (= çok miktarda malik olmak), abundō i. mes. divitiis abundat.
donanma, classis, is, f. donanmalar birbirine hücum eder, classes concurrunt. kuvvetli bir donanmaya malik olmak, nāvibus plurimum posse.
donanmayı teçhiz etmek, donatmak, naves, classem armō, i.; instruō, ere, instruxī, instructum.
donatmak, teçhiz etmek, Instruō, ere, struxī, structum.
dost, amicus, i, m.
dostluk, amicitia, ae, f.
dökmek, effundō, ere, fūdī, fūsum.
dökülmek (dışarıya-), effundor, i, fūsus.

döndürmek, convertō, ere, tī, sum.
dönerek (geri-), conversus.
dönmek, (geri-) redeō, ěre, tī, itum; regredior, i, grēssus; (bilh. işini başarmadan), revertor, i, versus; mē vertō, ere, tī, sus; convertor.
dönüp kaçmak, terga vertō, ere, vertī, versum.
dört nala, citātō equō.
dövmek, caedō, ere, cecidī, caesum.
dua etmek, precor, i.
duçar etmek (birisini bir şeye-), aliquem afficiō, ere, fēcī, fectum, abl.
durdu (dedi-), dicēbat.
durma, mora, ae, f.
durmak, cōnsistō, ere, stitī, stitum.
duvar, paries, etis, m.; murus, i, m.
duymak, audiō, ěre, ivī, itum.
duyulmamış, inauditus, a, um.
dümeni, gubernātor, ōris, m.
dün, heri.
dünya, orbis terrārum; orbis, is, m.; (kâinat) mundus, i, m.
dünyanın neresinde? ubi gentium?
dürüst, probus; iustus, a, um.
düşkün, perditus, a, um.
düşman (unumi, milli), hostis, is, m. f.;

(hususî, şahsî), inimicus, i, m.
— ilân etmek, hostem dēcernō, ere, crēvī, crēlum. düşmanın ikmal alınasına mâni olmak, ikmalini kesmek, hostēs commeātū intercludō, ere, ūsī, ūsum; prohibeō, ěre, uī, itum.
düşmek, cadō, ere, cecidī, caesum; (şehir için-), capior, i, captus; dēlabor, i, lāpsus; collābor, i, lāpsus.
düşünmek, putō, i.; arbitror, i; existimō, i.; reor, rērī, ratus; cōgitō, i.; reputō, i.; dēliberō, i. ^{opinor, -ari, -utus} _{debitor}
Roma'ya gitmeyi düşünüyorum, Rōmam ěre cōgitō; Ne düşünüyorsun? senin fikrin, kanaatın nedir? Quid sentis?
düşünerek, ratus (reor).
düşünmeden, tōmerē; inconsultē.
düşürmek, (şehir v. s. yi zaptetmek), redigō, ere, ěgī, āctum.
düzgün gitmek, proficiō, ere, fēcī, fectum.
-e bilmek, possum, posse, potuī
-e dair, dē, abl.
-e doğru, ad, acc.
-e kadar (= — inciye kadar), dum; dōnec; quoad.
(= ta-e kadar), usque ad.
ebedî, sempiternus, a, um; immortalis, e.
ebeveyn, parēns, entis, m. f.
ecdat, māiores, ōrum, m. pl.
ecnebi, externus, a, um.
efendi (= kölenin sahibi), dominus, i, m.
Eflâtun, Platō, ōnis; m.
eğer, sī.
ehemmiyet vermek, (bir sâ-nata), studeō, ěre, uī.
ehemmiyeti vardır, interest, rēfert (gen.; yalnız şahıs zamirleri; meā, tuā, v.s.) Çok veya büyük ehemmiyeti vardır, multum veya magnī interest.
ekin, seges, etis, f.
ekip biçmek, colō, ere, coluī, cultum.
ekmek, pānis, is, m. (ekin v.s. için), serō, ere, sēvī, satum.
ekserisi, plērique; māior pars.
ekseriyet, māior pars.
el'an, adhūc.
elbette, certō; sine dubiō.
elbise, ōrnātus, ūs, m.; vestis, is, f.; vestimentum, i, n.; vestitus, ūs; m.
elçi, lēgātus, i, m.

elde etmek, nanciscor, *i*, nactus sum; adipiscor, *i*, adeptus sum;
(= ele geçirmek), potior, *iri*, itus, *abl. gen.*
(nüfuz v.s.), acquirō, ere, quisivī, quisitum.
ele geçirmek, capiō, ere, cēpī, captum; potior, *iri*, itus, *abl., gen.*
elinde, (mes. İnanlıların elinde bırakmak), in potestate.
— olmak (= işgali altında olmak), occupō'nun *pass.*
elinden geldiği kadar, summā vī; prō virili parte.
elinden gelmez (yapmamak-), facere nōn potest quin.
elinden kaçırmak (düşmanı-), hostēs ē manibus dimittō, ere, mīsī, missum.
eline almak, usurpō, *i*.
eline düşmek, in potestatem veniō.
elma, mālum, *i*, *n*.
elverişli, aptus ad; idoneus ad; dignus qui, *subi.*
emanet etmek, committō, ere, mīsī, missum, *acc ve dat.*; mandō, *i. dat.*
emekli asker, ēmeritus, *i*, *m*.
emin olmak, prō certō habēō.
emniyet, incolumitās, ātis, *f*.
emniyette, emin, lūtus, *a*, um; bir eyaletin emniyetini muhafaza etmek, lūtam servāre prōvinciam.

Senin vaziyetini emniyet altına alıyorum, tūtēlam tibi parō.
emir, iussum, *i*, *n*.
emri olmadan, iniussū.
emriyle, iussū.
emretmek, imperō, *dat.*; iubeō, ēre, iussī, iūssum, *acc.*
en nihayet, postrēmō; dēnique.
en yüksek mevki, principātus, ūs, *m*.
en ziyade, imprimīs.
endişe, sollicitūdō, inis, *f*.
enerji, studium, *i*, *n*.
engel olmak, engel teşkil etmek, impediō, *ire*, ivī, itum, *acc.*; obstō, āre, stitī, *dat.*; impedimentō esse.
erkence, erken (yani sabahleyin), māne; (fazla erken), mātūrius; (mümkün mertebeye—), quam primum.
ertesesi, proximus, *a*, um.
— gün, posterō die; post-ridie.
(= den sonraki gün), post-ridiē quam.
Bana bunu haber verdiğinin ertesesi günü hareket ettim, postridiē quam id mihi nūntiāvit, profectus sum.
erzak, commeātus, ūs, *m*.; frumentum, *i*, *n*.; rēs frumentāria.
— bolluğu, külliyetli miktarda erzak, magna vīs commeātūs.

— işine bakmak, erzak temini ile meşgul olmak; rēm frumentāriam comparō *i*.
— temin etmek, frumentor, *i*.; parō, suppeditō frumentum.
esas yol, via; certum iter.
eserinde (Caesar'ın-), Caesar' da, apud Caesarem.
esir, captivus, *i*, *m*.
— etmek, esir almak, capiō ere, cēpī, captum; captivum faciō, ere, fēcī, factum.
esirlik, esaret, servitūs, ūtis *f*.
esirgemek, parcō, ere, peperci, parsum, *dat.*
eski, çok devam etmiş bir şey için: vetus; karşısı: recēns, yeni, yeni yapılmış.
eski zamanlarda mevcut olan bir şey için: antiquus; karşısı: novus, yeni, eskiden bulunmayan.
— konsul, prō cōsule (sonraları bir kelime olarak: prōcōnsul).
— praetor, prii praetōre.
eskiden, eski devirlerde, antiquitus.
eşit, pār, paris; acquālis, *e*.
eşya, bona, *n. pl.*
(= licaret eşyası), mercēs, ēdis, *f*.
etek, dağın eteği, imus mōns; dağın eteğinde durmak, sub monte cōsistō, ere, stitī, stitum.

etmek (harb-), bellum gerō, ere, gessī, gestum.
etrafına bir daire çizmek, circumscribō, ere, scripsi, scriptum.
etrafına toplanmak, yığılmak, circumfundor, *dat.*; cingō, ere, xī, nctum.
ev, domus, ūs (bazı haller ikinci çekimden), *f*.; aedēs, ium, *f. pl.*
evde, domī: evimde, apud mē: eve gitmek, domum ire.
— sahibi, hospes, itis, *m*.; bir arkadaşın evinde, bir arkadaşta kalmak, apud amicū commoror, *i*.
evler, aile ocakları, penātēs, ium, *m. pl.* (ev tanrıları); veyā locī, ōrum, *m. pl.* (ocaklar)
evlenmek, (kadın için), nūbō, ere, nūpsī, nūptum, *dat.* (erkek için), dūcō, ere, ūxī, uctum, *acc.*
evvel, ante, *acc.*; ante tuum adventum, senin gelmeden (sen gelmeden) evvel; *adv.* ante, anteā; az evvel paulō ante; çok evvel, multō ante. *coni.*, ante quam, priusquam; onun avdetinden (o avdet etmeden) evvel, priusquam rediit.

evvelâ, primus, a, um; evvelâ o konuştı, primus dixit;
adv. primō, primō quidem; primum.
Bu ifadelerden sonra çok kere, deinde *veya* postrēmō (en nihayet) gelir.
evvelâ, primum; saniyen deinde.
evvelce, antea.
evvelki, evvelkisi, superior; prior.
evvelkisi (birincisi).. bu ikincisi, ille., hic.
— günler, tempus prius, superius.
eyalet, prōvincia, ae, f.
— valisi, prōcōsul, is, m.
ezici bir şekilde (bu kadar—), tantū strāge.
eziyet, cruciātus, ūs, m.
ezmek, opprimō, ere, pressi, pressum, prōlligō, l.; vĕxō, l.
faidesi yoktur (hiç-), tama- miyle faydasızdır, minime prodest.
faik olmak, superō, l.; pra- estō, ūre, stitī, stitum.
fakat, autem, sed, at, vĕrō. Sed ve at cümlelerin başın- da gelir. Autem ve vĕrō birinci veya bazan ikinci kelimededen sonra gelir.
fakir, pauper, eris.
fâni, mortālis, e.

fark eder, interest, referi.
farkına varmak, animadvertō, ere, verti, versum.
farklı (-den—). alius ac *veya* atque.
— olmak, inter sē differre distuli, dilātum.
(çok — —), multum distō (stāre, stiti) ab, *abl.*
fatih, victor, ōris, m.
fayda, commodum, i, n.
faydalanmak, fruor, i, fruius veya fructus, *abl.*
faydalı olmak, faydalı olmak, ūsui esse, *dat.*; prodesse, *dat.*
faydasız, inutilis, e.
fazilet, virtūs, ūtis, f.
faziletli, honestus, a, um
— bir hayat yaşamak, cum virtute vivō, ere, vixi, vic- tum.
fazla, (haddinden fazla), ni- mius, *adv.*; nimis (*gen.* ile); daha fazla, daha uzun müd- det, diūtius (*diū'nun comp.*) (bütün diğerlerinden-) pra- eter ceteros.
(hepsinden-) super omnes.
fazlaça, magnopere.
fecir, prima lūx.
felâket, cladēs, is, f.; incom- modum, i, n.; calamitas, ātis, f.; malum, i, n.; res adversae.
felâketli, infelix; fūnestus, a, um.
felsefe, philosophia, ae, f.

fena, malus; prāvus, a, um.
fenalık, scelus, eris, n.
fert (= alelade bir vatanlaş), prīvātus, i, m.
feryat, clamor, ōris, m.
fesat, conūratiō, ōnis f.
— tertip etmek veya hazırlamak, conūrō, l.
fesatçı, conūratus, i, m.
fetanet, sapientia, ae, f.
fethetmek, potior, iri, *gen.*, *abl.*
fevkalade, praeclārus, a, um; insignis, e; mīrus, a, um; praeter modum; ēgregius, a, um,
— bir şeydir, praeclārum est.
fırlamak (-e doğru—), irruō, ere, ruī;
(dışarı—), eruō, ere, ruī, rutum; effundor, i, fūsus sum; (ileri—), prōruō, ere, ruī, rutum.
fırsat, facultās, ātis, f., locus, i, m.; occasiō, ōnis, f.
— düşünce, düşerse, datā occasiōne.
— vermek, faciō potestā- tem; dō occasiōnem.
fırtına, tempestās, ātis, f.
fitri kabiliyet, ingenium, i, n.
fiat, pretium, i, n.
yüksek fiate, magnō.
fikir, sententia, ae, f.
fikrini söylemek, sententiam ferō, ferre.

fil, elephantus, i, m.
filhakika, quidem.
filozof, sapiens, ntis, m.; phi- losophus, i, m.
firar, fuga, ae, f.
— etmek; effugiō, ere, fūgī; fugae sē mandāre;
firara mecbur etmek, in fu- gam coniciō, ere, ēci, iectum.
firari, perfuga, transfuga, ae, m.
Floransa, Flōrentia, ae, f.
forum, forum, i, n.
Fransa, Gallia, ae, f.
Fransız, Gallus, i, m.; *adi.*, Gallicus, a, um.
gafil, imprōvidus, a, um; in- cautus, a, um.
galip gelmek, vincō, ere, vici, victum; superō, l.
Gallia, Gallia, ae, f.
Gallialı, Gallus, i, m.
ganimet, praeda, ae, f.; spolia, n. pl.
garbî, (terra) quae ad occā- sum sōlis spectat
garip, mirābilis, e.
garnizon, praesidium, i, n.
garp, occidēs, entis.
— kısmı veya bölgesi, pars quae ad occāsum sōlis spectat.
gaye ile (bu—), ad hoc.
gayesi -idi, id ēgit ut.
-gayesinde olmak, gayesini gütme, in animō habēō, ēre